

WET- EN REGELGEVING AFLEIDINGSMATERIAAL VOOR VARKENS

EU

Richtlijn 2001/93/EG en Richtlijn 2008/120/EG

Varkens moeten kunnen beschikken over een omgeving die beantwoordt aan hun behoeften inzake lichaamsbeweging en exploratief gedrag

In afwijking van artikel 3, lid 5, moeten de varkens permanent kunnen beschikken over voldoende materiaal om te onderzoeken en mee te spelen, bv. stro, hooi, hout, zaagsel, compost van champignons, turf of een mengsel daarvan, voor zover de gezondheid van de dieren daardoor niet in gevaar komt.

In de laatste week vóór het werpen moeten zeugen en gelten over voldoende en adequaat nestmateriaal kunnen beschikken, tenzij zulks met de op het bedrijf gebruikte mengmestmethode technisch niet uitvoerbaar is.

Nederland

Besluit houders van dieren

1. Varkens beschikken permanent over voldoende materiaal om te onderzoeken en mee te spelen, bestaande uit stro, hooi, hout, zaagsel, compost van champignons, turf of een mengsel daarvan, of ander geschikt materiaal, voor zover de gezondheid van de dieren daardoor niet in gevaar komt.
2. Zeugen en gelten beschikken in de laatste week voor het werpen over voldoende en adequaat nestmateriaal, tenzij dit in verband met de op het bedrijf gebruikte mengmestmethode technisch niet uitvoerbaar is.

NVWA

Alle varkens moeten permanent kunnen beschikken over voldoende materiaal om mee te spelen en om te kunnen onderzoeken. Dit geldt dus ook voor individueel gehuisveste zeugen. De afleidingsmaterialen mogen de gezondheid van de varkens niet in gevaar brengen. In veel varkenshokken hangt alleen een ketting ter afleiding, maar dit is niet toegestaan. Wel mag een ketting gebruikt worden in combinatie met andere materialen.

EU adviezen

Commission Recommendation on the application of Council Directive 2008/120/EC (Aanbeveling 2016/336)

Eigenschappen afleidingsmateriaal:

- veilig;
- eetbaar, zodat de varkens het kunnen opeten of eraan kunnen ruiken, en bij voorkeur enige voedingswaarde hebben;
- kauwbaar, zodat de varkens erin kunnen bijten
- onderzoekbaar, zodat de varkens het kunnen onderzoeken;
- manipuleerbaar, zodat de varkens het kunnen verplaatsen of de structuur of de vorm ervan kunnen veranderen.

Hoe afleidingsmateriaal verstrekt dient te worden:

- het langdurig interessant is, d.w.z. dat het het exploratief gedrag van de varkens stimuleert, en regelmatig moet worden vervangen en aangevuld;
- de varkens er met hun snuit mee kunnen spelen;
- het in voldoende grote hoeveelheden beschikbaar is;
- het schoon en hygiënisch is.

Tabel optimaal, suboptimaal en marginaal materiaal: zie volgende pagina.

Indicatoren om afleidingsmateriaal te beoordelen:

- diergebonden indicatoren, zoals de aanwezigheid van afgebeten staarten, huidletsel en/of de vaststelling van abnormaal gedrag bij de varkens (zoals weinig interesse hebben voor of vechten om het beschikbare afleidingsmateriaal, bijten in ander dan het beschikbare afleidingsmateriaal, wroeten in de eigen uitwerpselen of, in het geval van zeugen, vaker vals nestbouwgedrag vertonen), en
- niet-diergebonden indicatoren, zoals de vervangingsfrequentie, toegankelijkheid, hoeveelheid en hygiëne van het verstrekte afleidingsmateriaal.

Schippers Bladel BV

Smaragdweg 60 | 5527 LB Hapert (NL) | Tel.: 0031-(0)497-339771
Fax: 0031-(0)497-382096 | www.schippers.nl | contact.nl@schippers.eu
KvK: 17075714 | BTW: NL800789106B01

MS Schippers
One-stop-shop for livestock farmers

WET- EN REGELGEVING AFLEIDINGSMATERIAAL VOOR VARKENS

Table 1 – Enrichment materials

Materials	Provided as	Level of interest as enrichment materials	May be complemented by...
Straw, hay, silage, miscanthus, root vegetables	Bedding	Optimal	Can be used alone
Soil	Bedding	Suboptimal	Edible and chewable materials
Wood shaving	Bedding	Suboptimal	Edible and manipulable materials
Sawdust	Bedding	Suboptimal	Edible, chewable materials
Mushroom compost, peat	Bedding	Suboptimal	Edible materials
Sand and stones	Bedding	Suboptimal	Edible and chewable materials
Shredded paper	Partial bedding	Suboptimal	Edible materials
Pellet dispenser	Dispenser	Suboptimal	Depending on the amount of pellets provided
Straw, hay or silage	Rack feed or in dispenser	Suboptimal	Investigable and manipulable materials
Soft, untreated wood, cardboard, natural rope, hessian sack	Object	Suboptimal	Edible and investigable materials
Compressed straw in cylinder	Object	Suboptimal	Investigable and manipulable materials
Sawdust briquette (suspended or fixed)	Object	Suboptimal	Edible, investigable and manipulable materials
Chain, rubber, soft plastic pipes, hard plastic, hard wood, ball, salt lick	Object	Marginal	Should be completed by optimal or suboptimal materials

Duitsland nationaal niveau

Elk varken moet altijd beschikking hebben tot veilig en in voldoende manipuleerbaar materiaal dat:

- a) onderzoekbaar en te verplaatsen is;
- b) gemanipuleerd kan worden om verkennend gedrag te stimuleren.

Schippers Bladel BV

Smaragdweg 60 | 5527 LB Hapert (NL) | Tel.: 0031-(0)497-339771
 Fax: 0031-(0)497-382096 | www.schippers.nl | contact.nl@schippers.eu
 KvK: 17075714 | BTW: NL800789106B01

MS Schippers
 One-stop-shop for livestock farmers

WET- EN REGELGEVING AFLEIDINGSMATERIAAL VOOR VARKENS

CONCEPTEN

Dierenbescherming

Karakteristieken verrijking varkens binnen het Beter Leven keurmerk:

1. Eetbaar
2. Kauwbaar
3. Onderzoekbaar
4. Manipuleerbaar

Naast bovengenoemde karakteristieken moeten de verrijkingsmaterialen op een zodanige wijze worden verstrekt dat zij:

1. Van blijvende interesse zijn
2. Toegankelijk zijn voor orale manipulatie
3. In voldoende hoeveelheid worden verstrekt
4. Schoon en hygiënisch zijn

IKB Varken

VH05.04

Alle varkens beschikken permanent over voldoende afleidingsmateriaal om te onderzoeken en mee te spelen. Het materiaal is niet schadelijk voor de gezondheid van de varkens. Eis geldt ook voor individueel gehuisveste dieren.

Alleen afleidingsmaterialen gebruiken die geen negatieve invloed hebben op de voedselveiligheid of diergezondheid. Onder afleidingsmateriaal wordt verstaan: materialen of voorwerpen die varkens in staat stellen om aan hun specifieke gedragsneigingen toe te geven

VV01.06

Het is verboden compost te voederen aan varkens Ook het geven van (champignon)compost als afleidingsmateriaal is niet toegestaan.

IKB Nederland Varken

14.2

Varkens beschikken over afleidingsmateriaal (zie bijlage 3g). Alleen een ketting is niet voldoende. Het materiaal dient geen nadelig effect te hebben op het dier en/of zijn producten. (voorbeelden van slechte materialen zijn staaldraden, autobanden en hout wat splintert enz).

94*

Afleidingsmateriaal dient manipuleerbaar te zijn.

Initiative Tierwohl (Duitsland)

Aanvullende eisen op wettelijk verplicht afleidingsmateriaal:

- Onschadelijk voor de gezondheid
- Manipuleerbaar materiaal
- Individuele objecten moeten in een verhouding van 1 op 20 dieren beschikbaar zijn
- Objecten moeten geplaatst worden met een minimale afstand van 1 varkensbreedte
- Afleiding in de vorm van ruwvoer moet voldoen aan de regelgeving mbt voederplaatsen
- Als ruwvoer al toegediend wordt om aan andere voorwaarden te voldoen, dient er aanvullend materiaal als afleidingsmateriaal aangeboden te worden. Dit moet verschillen van elkaar en mag niet tegelijkertijd aangeboden worden.

Gutfleisch (Duitsland)

Het afleidingsmateriaal moet:

- Manipuleerbaar zijn, eetbaar en van organisch materiaal zijn;
- 1 object per 20 vleesvarkens;
- Centrale plaatsing zodat dieren tegelijkertijd toegang hebben;
- Kettingen, jerrycans, autobanden en ballen voldoen niet.

Schippers Bladel BV

Smaragdweg 60 | 5527 LB Hapert (NL) | Tel.: 0031-(0)497-339771
Fax: 0031-(0)497-382096 | www.schippers.nl | contact.nl@schippers.eu
KvK: 17075714 | BTW: NL800789106B01

MS Schippers

One-stop-shop for livestock farmers

WET- EN REGELGEVING AFLEIDINGSMATERIAAL VOOR VARKENS

ONTWIKKELINGEN

Praktijk

Vanaf 2007 is een simpele, korte ketting niet meer toegestaan als (enig) afleidingsmateriaal. Dit is in de praktijk opgelost door het bevestigen van objecten aan kettingen zoals ballen of andere onvervormbare materialen. De keuze voor dit soort materialen is vaak een economische, omdat vervormbaar materiaal hogere kosten met zich meebrengen. Binnen de verschillende concepten wordt manipuleerbaar materiaal wel vaak als eis gesteld.

Als nestmateriaal voor zeugen worden in Nederland voornamelijk juten zakken gebruikt.

In de traditionele varkenshouderij blijven de bal/blok/pijp aan ketting het meest gebruikte afleidingsmateriaal tot op heden.

Wetenschap

Er wordt al jarenlang onderzoek gedaan naar welk materiaal varkens ook daadwerkelijk gebruiken, vaak in relatie tot het voorkomen van staartbijten.

Experts hebben 64 materialen gescoord op diverse aspecten die leiden tot optimaal gebruik van het materiaal.

De volgende tabel geeft weer welke materialen de laagste en hoogste scores behaalden.

Laag	Hoog
Spiegel	Bosgrond
Betonnen blok	Ruwvoeder
Rubberen mat	Voederbiet
Kleine hoeveelheid stro	Maiskuil
Rubberen slang	Gras(kuil)
Hangende band	Lang stro (+ toevoegingen)
Emmer	Strobaal
Gefixeerd houten blok	Stro + boomschors
Plastic kegel met bijstukken	Stro + takken
Geknoopt touw	

Het blijkt van belang te zijn op welk niveau het materiaal aangeboden wordt, omdat het natuurlijke wroetgedrag van het varken met de neus naar beneden plaatsvindt.

Schippers Bladel BV

Smaragdweg 60 | 5527 LB Hapert (NL) | Tel.: 0031-(0)497-339771
Fax: 0031-(0)497-382096 | www.schippers.nl | contact.nl@schippers.eu
KvK: 17075714 | BTW: NL800789106B01

MS Schippers
One-stop-shop for livestock farmers